

פרשת כי תבא

גליון 308
תש"פ

משנת חכמים
מתורגמת של רבותינו

קול הקורא אלול

הרהורי לב מחיימים הנחמדים

מחציתו של אלול.

בחומשים מציינים כאן חצי התורה בפסוקים.

חצי הוא ציון דרך. אם כמדתה כשרה לחצאין.

שבועיים שקול השופר מעורר לבבות נרדמים, ובת קול הקוראת אלול דופקת על פתחי הלב: פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי.

אך המתעורר הגדול הוא מי שלא נרדם לעולם על משמרתו, מי ש"אתה ישן והוא ער לך" (חזו"ל), מלך זקן שדרכו דרך כסילים, ו"אלול" מטריד מאוד את מנוחתו.

הַשְּׁמֹן לֵב הַעָם הַזֶּה וְאֶזְנֵי הַקֶּבֶד וְעֵינָיו הַשֶּׁעַן פֶּן יִרְאֶה בְּעֵינָיו וּבְאֶזְנָיו יִשְׁמַע וּלְבָבוֹ יִבִּין וְנֶשֶׁב וְרָפָא לוֹ. (ישעיהו ו')

מי הוא זה שמבכר מתוך בחירה לגלף לו לב אטום, כבידות שמיעה ועוורון? מהי הברייה האחרת שמפניה כדאית בריחה אובדנית שכזו?

פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין... ומכאן הדרך סלולה - **ושב ורפא לו.**

הוא אומר: "כדאי" להיות בעל מום גורא - חרש עיוור וחדל אישים, ובלבד שלא יעבור לצד השני של המתרס: **ושב ורפא לו.** היתכן?

משל לכת של לסטים שחבשם המלך בבית האסורים, וחתרו מחתרת, פרצו ויעברו ונשאר אחד מהם. בא שר בית הסוהר וראה מחתרת חתורה והאיש ההוא עודנו עצור, ויך אותו במטהו. אמר לו:

קשה יום! הלא המחתרת חתורה לפניך ואיך לא מהרת המלט על נפשך? (שע"ת)

למדנו כאן שיטה משיטותיו של היצה"ר: השינוי המעבר להתנהגות אחרת ואפילו רק לחשיבה מחודשת, כבדה עלינו. קשה כקריעת ים. ואם בזה מטיל הכסיל את כובד משקלו - כאן הוא המפתח לשינוי.

והאמת, כי בפ"ך ובלבבך היא. כי אם אכן רק נאזין ונביט, ממילא יבין הלב - ובהכרח שב ורפא לו.

ר' אליהו • הגאון רבי יעקב משה יעקובי שליט"א

דברים לזכר מורנו ורבינו הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל חמישים שנה לעלייתו לגנוז מרומים

למו"ר היתה הסתכלות כללית על הנעשה בארץ ובישיבה והסתכלות פרטית על עלייתם של הבחורים. בשנת תשט"ז נפטרה אמי ע"ה בחודש מנ"א, ומתוקף הנסיבות היה עלי לנסוע לבית הורי לעתים יותר קרובות. כאשר פרצה מלחמת מבצע סיני כמדומה, ובארץ היה מצב חרום. דבר מו"ר על חובתנו להיות נושא בעול עם חברו ומאחר שבצבא בטלו החופשות גם עלינו בני הישיבה לנהוג כך. ולא לצאת מן הישיבה. והוסיף מו"ר צ"ל משפט כי גם אלו שיש להם סבות מיוחדות עליהם לנהוג כך.

לפני אותו יהודי יקר שפעמים האריך לדבר שעתים ויותר בדברי התעוררות, עד שהעם געה בבכיה. (ויש לזכור כי המדובר בבני אשכנז שאינם ממהרים להתרגש), ויש מהם ששינו את כל מסלול חייהם בזכותו של ר' אליהו.

אנו, שהיינו בחורים צעירים בישיבה כבני שש עשרה שבע עשרה, שמענו את קול ה' בכח קול ה' בהדר קול ה' שובר ארזים הלכנו שבי אחרי הקול הזה ודבקנו בו בכל כוחנו. עד כדי מסירות נפש.

מו"ר צ"ל היה מחד אישיות חזקה מאד, ומאידיך היה רך כקנה ומבין ללבם של הבחורים וידע לעודד ולאמץ ברכים כושלות. חלק מהבחורים באו מבתים שלא היו שלמים עם כך שהבחורים מוותרים על קריירה בעולם המעשה, ורבונו ידע לדבר על כל ההורים ולכבדם.

מציא אחד היו הבחורים רחוקים ממנו לרום מעלתו ומצד שני נתן מו"ר צ"ל לבחורים את ההרגשה עד כמה הם קרובים אליו. זכורני שבבן הזמנים אחד שהיה ר' אליהו בבית ההבראה של ועד הישיבות ברמת גן. כמובן שבאתי להתפלל שם לכבודו. כאשר ראה אותי התעניין היכן אני גר, ואמר שרוצה לבקר בביתי כמובן ששמחתי מאד ובאתי בשעה היעודה ללוותו לבית הורי ז"ל. היתה זו חויה נפלאה ומרגשת מלאת השראה לכל בני משפחתי.

הנביא מלאכי בתארו את הכהנים מורי העם אומר (מלאכי ב' ו-ז) תִּנְרַת אָמַת הַיְהוָה בְּפִיהוּ וְעֹלָהּ לֹא נִמְצְאָ בְּשִׁפְטָיו בְּשָׁלוֹם וּבְמִשׁוֹר הֵלֵךְ אֲתִי וְרַבִּים הָשִׁיב מֵעֵוֹן... כִּי מִלֶּאֱלֹהִים יְהוָה צָבָאוֹת הוּא: ולומד רבה בר בר חנה בשם רבי יוחנן מפסוק זה, (חגיגה ט"ו ע"ב) אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו.

הנהגה אנחנו בענינותנו זכינו לראות עין בעין בצורה מופלאה את המראה הגדול הזה, רב הדומה למלאך ה' צבאות.

במסגרת זו לא נכביר בדוגמאות נביא כאן רק כמה דברים שעניי ראו ולא זר, או ששמעתי ממקור ראשון מהימן.

ר' אליהו צ"ל היה בעל כשרון דבור מיוחד במינו [וזכורני, כי פעם נכנס לבית הרבנית חנה ע"ה ושמע שם הקלטה של שיחתו בישיבה, מו"ר לא הבחין כי אלו דברי עצמו ואמר בהתפעלות: "הוא מדבר טוב מאד"] אמנם מה שכבש את לב השומעים היה "ואמת היה בפיהו" כאשר שמעו אותו הרגישו בעליל כי פיו ולבו שווים. סך לי יהודי יקר שהיה מבוגר ממני בהרבה שנים, וזכה לראות את הח"ח ואת הישיבות הק' בליטא. אותו יהודי חי באשכנז, וזכר את ר' אליהו, כי כאשר היה בא למקומו לאסוף כסף לשיבתו אשר יסד בקלם. ר' אליהו היה מנצל את ההזדמנויות האלו לעורר לתשובה ולחזק את העם שבשדות. והעיד

המשך בעמ' ד' <<<

לעילוי נשמת

הרב משה בן רחמים והעם ז"ל ומרת רחל זינת בת אברהם ועומר נאל"ה תורתנו ת.נ.צ.ב.ה.

זמני היום - לאופק רכסים •

10:31	סו"ז תפילה (ב)	6:30	הדלקת נרות
12:38	חצות	6:17	נץ החמה
6:58	שקיעה		סוּזַק ש"ש:
7:36	צאת השבת	8:41	מג"א
8:11	ר"ת	8:50	מג"א (72)
	פרקי אבות	9:28	גר"א

להערות ולמשלוח חומר לעורך

בפקס: 153-4-653-1557

לתרומות והנצחות: 054-846-8706

ובמוקד "נדרים פלוס" קרן תורתנו' קוד 103 לקבלת העלון במייל: Mishnatar@gmail.com

משנת המוסר

מאצט מרן המשיגח זצוק"ל

מפנקסו של תלמיד • ר' אל'ה לאפיאן זצוק"ל

טו' אלול תשכ"ד

הארון במקדש. לקדוש ה' יש אותו כח כמו לחלול ה', וקדוש ה' נעשה על ידי מנהגים והנהגות טובות.

"קולי אל ה' אזעק קולי אל ה' אתחנן" - "קולי אל ה'" - "אזעק", קודם זועקים, ואחר כך "קולי אל ה'" - "אתחנן" מבקשים שהקב"ה יקבל את הזעקה. "באורח זו אהלך טמנו פח לי" - גם לאחר שמצאנו דרך טמנו לי בה פח.

"סוף דבר הכל נשמע את האלוקים יירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם" 'הכל נשמע' מפרש התרגום, שה'סוף' הוא, כשהוא עומד בבית דין של מעלה, מראים לו כל מעשיו שעשה בין ארבע קירות וכל רשעיותיו מתגלות לפני כולם. אלה' שעומד לפניכם חשבו עליו כל הזמן שהוא צדיק, ולא כן. בזיון זה יישאר אפילו אם ינוקה לו מעוונותיו, כי אין שכחה לנפש. רבי ישראל סלנטר פעם כתבו לו הגה"צ, הוא ביקש שבפעם הבאה לא יכתבו לו כך, כי הפרוש הוא, הגאון הצבוע.

מדובר? על הרוח שכתוב בפרשת בראשית "ויפח באפיו רוח חיים" - מאן דנפח מדילה נפח.

הגענו לזקנה, כבר שקענו בשיבה, יתן ה' הרבה חיים. אוי, כמה יקרים הם החיים וכמה אפשר לעשות בהם. כשתתפללו ביום הכפורים, יהיה במחשבה עלי, כדי שנהיה ונוכל לעשות כאן משהו.

התפלה היא הכנה לפני יום הדין ובקשה שהקב"ה יעזרנו שנחזור בתשובה שלימה - "משכיל לדוד בהיותו במערה תפלה" -

'משכיל לדוד' דוד המלך השכיל ליידע שעומד לפניו עתיד כביר, אלא שהוא היה 'במערה' בחושך, ולא ידע האם נתכפר. 'תפילה' ועל כך הוא התפלל. דוד חטא ורק לאחר שנפטר ידעו שה' מחל לו. כי היה חילול ה' איום ונורא שרק מיתתו מכפרת עליו. לכן רק לאחר מיתתו נתגלה שה' מחל לו. היה זה בזמן ששלמה בנו אמר: "זכור חסדי דוד אביו", ואז נפתחו השערים בפני

נקודה קטנה ביותר ולקיימה כל ימי חיינו בלי שינויים (או' שינויים - באידיש). הייתה אסיפה כאן - בכפר חסידים וכל הקהל קיבל על עצמו, שלא יעבור יום שלא ילמד מוסר עשרים דקות. יש מרכבה קדושה עם ג' שערי קדושה, ויש - להבדיל - טמאה - - - טומאה. הקונה פרקליט אחד, הוא מיכאל שהוא המלאך הגדול ביותר במרכבה הקדושה. והעושה עבירה אחת, ולו יהיה הצדיק הגדול, קונה לו קטגור אחד, על ידי העבירה של לשון הרע ואבק לשון הרע.

בחנית האדם על קבלותיו והמצוות הרבות, היא מיום הכפורים עד הושענא רבה. החתם סופר אמר פעם, שאצלו ראש השנה עבר טוב, יום הכפורים עבר טוב, בהושענא רבה השליכו אותו מהחיים, ובאותו שנה נפטר. מצות סוכה חמורה מאוד, האדם נכנס לסוכה והסוכה אופפת אותו. יחסו למצוות יכריע את גזר דינו הסופי בהושענא רבה. כתוב בחובות הלבבות: "היתה לך רוח יקרה ונכבדת". על איזה רוח

"חטא הלשון הוא נורא מאוד בלי מליץ יושר לא נוכל לעמוד!!"

עיקר בריית האדם היא המידות. כל אדם חייב לתקן את המידה הרעה שלו. אם הוא קפדן וכעסן, הוא חייב להתנהג בסבלנות ובאורך רוח. אדם עצלן חייב לנהוג במידת הזריזות. כתוב "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם" - ראה איך היא מתנהגת והיה חכם. רואים מכאן עוד, אם נמלה סוחבת תבואה - חיטה - שיותר גדולה ממנה ואחר כך עוזבת לרגע, אין נמלה אחרת לוקחת, כי היא מריחה שיש בעלים על החיטה וחוששת מגזל.

כל אחד מבני הישיבה שיש לו חסרון בהתמדה, כשיגיע לשעת נעילה ביום הכפורים יקבל על עצמו קבלות. לא טוב אם ייקח קבלות גדולות, כי לא יעמוד בהן, אלא טוב שיקבל קבלות קטנות ויעמוד בהן כל השנה. כתוב במשנה באבות: העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד. מהו הלשון מצוה אחת? אלא הכוונה, שאדם צריך למצוא

הערת המערכת: בהתאם לבקשת ר' אל'ה: "אל תכתבו לי הגה"צ, כי הפרוש הוא הגאון הצבוע", השתמשנו בתואר 'רבי בלבד'.

מיני תרגומא

הפרשה בראי התרגום

"מורא גדול" מה הוא?

בכל התורה בלשון זכר, וא"כ היל"ל: יוציא השדה. וגם היל"ל "תבואה" או "מלאה" שזהו הלשון המורגל בתבואה הצומחת, ואילו "זרע" הוא הנזרע. וע"כ תירגם: בר זרע סגי תפיק לחקלא-תוציא אתה אל השדה. וכעין הכתוב: זרעתם הרבה והביא מעט (חגי א.ו.). יירש הצלצל (כחמב) לרש"י אין פירושו מלשון ירושה, שא"כ היל"ל: יירש, וגם אין פ"י מלשון הורשה וגירושין, שא"כ הול"ל: יוריש, אלא פירושו: יעשנו רש. מן הפרי. ו"צלצל" מין ממיני הארבה. וכ"פ הרד"ק (ב"שרשים" - צלצל). ולרמב"ן הוא מחנה האויב. ובב"ק קט"ז: תנן: ונטולה מסיקין, ובגמ': מאן דתני "מסיקין" לא משתבש דכתיב יירש הצלצל ומתרגמינן יחסניניה סקאה, ומשמע ד"סקאה" זהו האויב - הגזלן. וכן "יחסניניה" מלשון "ירוש" (אחסנתא). ורש"י שם תיקן ע"פ פירושו: ארבה גזלן הוא שאוכל תבואות כל אדמוע"כ בפירוש לשון "יירש" אינו דבריו כאן, אלא מלשון "ירוש" ולשון "צלצל" לרש"י ורמב"ן ע"ש השמעת הקול, ולר"ת ע"ש שמכסים הארץ כצל.

אחת בעולם. וברש"י: שבח אחד, שבח מיוחד. ובמהרש"א שהוא מל' חטבות אטון מצרים (משלי ז, טז) שפ"י משובחות. וכע"ז בראב"ע ורמב"ן שהוא לשון גדולה ורוממות. ובמרפא לשון בהקבלה לשפה הערבית, שהוא ביטוי שנתייחד לאמירת שבח, ונמצא שאינו ז' מלשון "אמירה" ועם זאת הוא לשון "שבח". וברש"י כאן שהוא לשון הפרשה והבדלה, ובמהרש"א שלפ"י הוא מלשון "חוטב עצים" - שישראל נחטבים ונבדלים משאר האומות. (וכן בהנהגת ישראל כלפי הקב"ה לייחוד ולהבדילו). ובערוך בשם רב האי גאון ש"חטיבה" היא לשון ציור אחד בעולם, כלומר דבר הניכר שאין כמותו. (וכמו "בנותינו כזויות מחוטבות" (תה"ל קמד) - מפותחות ומצויירות. ראב"ע. וכנראה שאף זה מלשון חטיבה של חיתוך כמצודות שם).

זרע רב תוציא השדה. (כח, לח) ברי"ג: אפילו אם תבואה מרובה תעשה השדה, הרי רק מעט תאסוף, כי יחסלנו הארבה. אך אונקלוס מ'אין בפירוש זה, כי "שדה"

ר"י בר יקר והריטב"א והשל"ה ומלבי"ם, שהכוונה לגילויים הגדולים המולידים יראה, וככתוב: וירא ישראל את היד הגדולה... וייראו העם את ה'. אכן בסידור רש"י ובפירוש הרוקח ביארו ע"פ ת"א ש"מורא" מלשון "ראיה", שכן תרגם: ובמורא גדול - ובחזונוא רבא-במורא גדול. וכן "ובמוראים גדולים" - ובחזונוין רברבין. וכן: ולכל המורא הגדול - ולכל חזונוא רבא (לד, יב).

בערתי הקודש מן הבית (כ"ג, י) - הנה רש"י מחז"ל פירש ש"הקודש" זה - מע"ש ונטע רבעי, וקשה מדוע פירשו אונקלוס על מע"ש בלבד, וביאר האדר"ת ("באחרית שנים") דאונקלוס תלמיד ר"א ד"שמותי הוא", ולכית שמאי (מע"ש ג, ה) הרבעי פטור מן הביעור, ובהתאם לכך תרגם ש"ה המע"ש טעון ביעור.

ארמי אובד אבי (כ"ה, י) - לבן ארמאה בעא לאובדא אבא, פרשני הפשט פירשו שארמי אובד, היה אבי. לרשב"ם "אובד" היינו - גולה, והוא אברהם שהתעוה ה' מבית אביו (וכדמצינו: "תעיתי כשה אובד") ולראב"ע חזקוני וספורנו זהו יעקב, ומשמעות "אובד" - עני, בלי ממון. (כדמצינו: "תנו שיכר לאובד"...) ישתה וישכח רישו. (משלי לא, ו-ז). כי אין לפרש "אובד" - מאבד, או חפץ לאבד, כי לא מצינו "אובד" משמש כפועל יוצא אלא כפועל עומד. והיל"ל: "מאבד", או "מאבד". אך אונקלוס פירש כחז"ל וכנאמר בהגדש"פ, וכן פיסוק הטעמים שהפשטא המפסיקה בתיבת "ארמי" ולא בתיבת "אובד".

ובמורא גדול (כ"ח, י) בספרי ובהגדש"פ: זו גילוי שכינה, כמה שנאמר "או הנסה אלוהים לבוא לקחת לו גוי... ובמוראים גדולים... לעיניך". והנה בפשטות לשון "מורא" בכל התנ"ך ובחז"ל הוא מלשון "יראה" ולא מלשון "ראיה", כגון "ומוראכם וחתכם" (ברא"ט, טב) פחדכם ומוראכם (דב' יא, כה). ואכן כך פירשו

משנת הלכה לקח טוב מפרשת השבוע

"עבדו את ה' בשמחה", ולא ב"מלומדה"

*

חמישים השנים שחלפו מיום הסתלקותו של מורנו לגינזי מרומים, אינן מעיבות על הרושם האדיר שעשתה עבודת ה' שלו, על אלה שזכו לגעת בקצה גלימתו. אמנם ברור שרב הנסתר על הנגלה, כי ראה ראינו את קצהו של המסתיר. מכל מקום רבים הם הרשמים, וביניהם הרושם של מלחמתו נגד ה"מלומדה", שאינו נמחה.

יום ליום יביע אומר, "אומר" שמבטא התרגשות והתחדשות. אף אני הקטן חויתי זאת על בשרי ביום הראשון לסליחות בשנה הראשונה להיותי בישיבה. השעה 6:00 בבוקר. דלת הצריף נפתחת בסערה, מבעד לקורי שינה שבעינינו ראינו את ר' אליה ניצב במרכז החדר עטור בטלית ותפילין. מתוך נהמת הלב נשמעת זעקה "סליחעס!!! שחדרה עמוק לנבכי הנפש. והסליחות שנאמרו אח"כ כבר לא היו כמו תמיד.

מי ראה כזאת ומי שמע כאלה, יהודי ישיש מזיקני וצדיקי הדור, יקום בהשכמה כדי לגמול חסד עם הבחורים להעיר אותם לתפילה. כך מידי יום, כי תמיד דיבר על "אהבת חסד" לא סתם עשיית מעשה חסד מתוך שיגרה ומלומדה, במקרה הטוב. "וכיון שלא נותנים לי לגמול חסד עם הבחורים", כך אמר, "אני מנצל את היותם שוכבים על משכבם, ואז אין מונע מידי להרעיף עליהם אהבה ולהעיר אותם מתוך חיבה". (ובשעת הצורך, במקרים "קשים" היה מדגדג את אוזן הישן ע"י פתילי ציציות טליתו...)

המקור להנאה ולעונג האמיתיים עלי אדמות. לאור זה יוצא שאם האדם מתנהג כיאור לפי התורה והמצוה, במחשבה בדיבור ובמעשה, מתחזקים השרשים הרוחניים והכוחות החומריים מתבטלים כלפיהם. וכך עולה האיש מדריגה אחר מדריגה ויפרח הצדיק כתמר ויניב פירות יפים ומעולים. ובה הוא מתרחק והולך מ"נגע" ה"מלומדה".

וכיון ששרשיו בעולמות הרוחניים מתחזקים והולכים על ידי היציאה מהשיגרה ועבודה מתוך הרגש ותשומת לב, אדם זה שרוי תמיד בשמחה, שהרי "עוז וחדוה במקומו", ובמיוחד בעת עבודתו להש"ת בתורה, תפילה וקיום המצוות. כי "פיקודי ה' ישרים, משמחי לב" (תהלים ט), וכן כ' (שם ק) "עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה".

כנגד זה הנכנס לים התאוה, מנתק בזה את קשריו עם שרשיו העליונים, והוא יורד מטה מטה. העין לא תשבוע והנפש לא תימלא, הוא לעולם לא יגיע אל סיפוקו, ותמיד יבקש עוד. והתוצאה: הוא יהיה שרוי בעצבות על מה שלא השיג עדיין, והוא יהיה מלא דאגות באשר להשגת מה שהוא רוצה להשיג בעתיד. ונמצא שהוא קרח מכל הצדדים.

על פי זה מובן היטב מדוע כל הקללות נומקו ב"תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה". ידוע ששאלו את ר' חיים ויטאל זצ"ל איך הגיע רבו האר"י הקדוש לדרגה כה גבוהה, ותשובתו היתה שכל מצוה שעסק בה נעשתה בשמחה עצומה ומזה עלה ונתעלה עד מאד!

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב", כך מנמקת התורה את כובד העונשים המוזכרים בתוכחה. והשאלה הנשאלת בפי כל, כיצד ניתן להבין שהעדר מעלת השמחה לעבודת ה', נחשב לחסרון כה גדול המצדיק את הענישה הכבדה.

מורנו ורבנו הסבא קדישא רבי אליהו לופיאן זצ"ל ביאר את הענין באריכות (ראה לב אליהו פ' כי תבוא). תורף דבריו שם, הובאו על ידו פעמים רבות, בהעלותו את החסרון המצוי בעבודת ה', שעבודת ה' נעשית כמצוות אנשים מלומדה. אדם מתפלל, מברך ברכות, מקיים מצוות מתוך הרגל שהתרגל בנעוריו. כל אחד מבין שמעשים כאלה אינם בגדר מעשי אדם, שכן גם בהמות וחיות אפשר לאלף ולהרגיל אותם לבצע ביצועים מרהיבים. אם כן, האם יעלה על הדעת שהאדם שהוא בחיר הברואים, היחיד מביניהם שיכול לבחור בטוב או ברע, יעשה את מעשיו מתוך הרגל ושיגרה, ותו לא מידי?!

ולא זו בלבד, אלא כאשר אדם זה המקיים חובותיו בלי שימת לב, מגיע לענייני החומר כאכילה ושת' וכדומה, הוא פועל מתוך מלוא תשומת הלב, בדיוק ההיפך מאשר בענייני הרוחניים! כיצד ניחלץ מהשבי אשר שבה אותנו היצר? כיצד נחיה חיים אמיתיים כרצון הבורא וכשאיפת הנשמה שבקירבנו?

עלינו לזכור תמיד כי נפש האדם קשורה בשרשים רוחניים למעלה בשמים, ופארי השרשים האלה מגיעים עד עומק האדמה. והנפש שהיא חלק אלוך ממעל, היא בעצם

אין מלומדה. תפילות היום-יום נאמרו תמיד בהתרגשות מילה במילה כאשר ניחוח של תחנונים בגוון של נעימות עלו מפיו הקדוש ומלבו ההומה. וכך גם השיחות אשר שוגרו מלב אל לב, עד שאפילו מי שלא ידע שפת האידיש שנשאל אם הוא מבין את השיחות, השיב: אני מרגיש... והלב שהיה כמעין הנובע עיצב את ה"צירה" המופלאה הזו, הלב שמיאן להיכנע ל"מלומדה", ולימד איך מתלמדים להיות לא "מלומדה".

והקולות האלו לא נדמו, כל מי ששמע אותו פעם אחת! מתפלל, לא ישכח זאת, כך העיד א' מגדולי המשגיחים מנסיון עצמי. מי ששמע את שיחותיו המעוררות ומי ששמע אותו אומר פרק תהלים, וגם מי שרק שמע עליו, יכול להתחזק גם כהיום הזה. לא להיכנס לשגרה! מלחמה מתמדת ב"מלומדה"! וכן בעניינים שבין אדם לחבירו, לפקוח עין לפתח לב מרגיש, ובמלה אחת - "אהבת חסד".

ניתן לומר שמקומו הקדוש שהוא "באר חפרוה שרים", עדיין מתקיים על מי תהום מזוקקים אלה. יעידו על כך הספלים המלאים. אותם ספלים שמתמלאים תמיד מחדש מכח מעשה ראשונים שהוא עשה. הוא נטל ומילא לחברו, ובא החבר ומצא ספל מלא, השתמש ומילא לחברו. ספלים אלה ראויים להיקרא "כוסו של אליהו".

אור מקומו הספוג קדושת הוד קדומים זו, ימשיך להתקיים ורוחו של רבינו תמשיך לנשוב בו, אם נשכיל ללמוד ממנו וללכת בדרכו. נאמר "לא!!! ל"מלומדה", וזנכה לעבוד את ה' בשמחה.

♦ אור לציון ♦

קהילות קודש מתורת יושבי בתי המדרש

הב לן ליבא לתיובתא • הרב דניאל זעפרני

השאלה מעיקרא מאי קסבר.

לא פעם אנו מגלים שהטעם האמיתי למעשה או החלטה אינו מה שסברנו שהוא הטעם ולכא' העצה להנצל היא לרצות מאוד מאוד לדעת את האמת אע"פ שלא תמיד היא נעימה ולהתפלל מעומק הלב הב לן ליבא לתיובתא ואח"כ להתבונן היטב במעשינו ופעמיים רבות זקוקים לעזרת בן הזוג או חבר טוב שיאיר את עינינו ואין לך זמן מסוגל יותר מחדש אלול (אלול מלשון חיפוש) ועשרת ימי תשובה וכבר הבטיחנוהו הבא לטהר מסייעין אות.

שהכל היה הצגה והדבר התפרסם וגרם חילול השם. בעקבות זאת אישיות חינוכית התקשרה לכתב עיתון שיעשה כתבה למחות על מעשה ולפרסם את שמות הבחורים כדי להרתיע. כתב העיתון השתכנע מהסברו ועשה כבקשתו. אמנם לפני פרסום הכתבה שוב התקשרה האישיית החינוכית ובקשה בכל לשון של בקשה לבטל את הכתבה. הכתב שאל מדוע הרי אמרת טיעונים מאד חזקים ומשכנעים. והשיב לו אחד הבחורים הוא בן אחותי ואחותי לא תסלח לי לעולם אם תפורסם הכתבה אנא בטל אותה. ונשאלת

ויכוח כלל כיון שישאל מבקשים תן לנו לב מבין הבנה פנימית אמיתית ללא ההטעיות של היצר שמביא טענות הוכחות סברות ופסקים כדי להוכיח שאני צודק. והקב"ה כביכול אומר אני מסכים רק תן לי את לבך כלומר בטל רצונך מפני רצוני ואז תתגלה בלבך האמת לאמיתה.

לפני כמה שנים היה מעשה שהתפרסם שזוג בחורים טיילו להנאתם ופתאום קפצה עליהם רוח שטות והחליטו להעמיד פנים כאילו הם במצוקה וקראו לעזרה דחופה. מיד שגרו למקום מסוק לחלצם ואת התגלה

באחד הפיוטים בסליחות מופיעה תפילה ובקשה מיוחדת "הב לן ליבא לתיובתא" כלומר תן לנו לב שיהא פתוח לשוב בתשובה. מאידך גיסא בפס' במשלי כג נאמר תנה בני לבך לי. וסתירה זו כביכול מזכירה את הדין ודברים בין הקב"ה לכנסת ישראל שכנסת ישראל מבקשת השיבנו השם אליך ונשובה והקב"ה אומר שובו אלי ואשובה אליכם.

אמנם אפשר שיש לחלק בין שני הנידונים. שבנידון השני יש לכא' ויכוח על מי מוטל לעשות את הצעד הראשון ולשוב לקראת השני משא"כ הנידון הראשון אפשר שאין כאן

משנת המעשה

מעשים נחמדים

אליהו מלאך אלוקים

נכתב ע"י א' מנאי ביתו

קטונתי מזוהד הדרו הפשוט והמופלא מכל, אין מילים שיצליחו לתאר את גודלו ותפארתו. את החום והאהבה, את הארת הפנים המופלאה: לבוזה, לאברך, [לאשתו] לילד וגם לבעל-זו, להברלה.

הייתי בצריף כשראה עכביש קטן, הוא הרים את הרגל ואמר: כך... בפעם אחת. שלא ירגיש כאב, שלא יהיה לו צער. כאב רחום היה הוא לנו, נעים הליכות. בכל ענין וענין לעזור ולרומם, בנעימות ולא בקפדנות כלל.

פעם, ביא"צ של ר' נח רצתה הרבנית לרדת לקברו, והוא בחצי פה בעדינות אמר: יותר כדאי שהיא לא תרד. היא, שמא רצתה לרדת אמרה בליבה הרי ר' אליה לא אמר לא. וכשהתחילה לרדת במדרגות נפלה... שבה לביתה ואמרה:

זה עונש, שלא שמעתי בקול ר' אליה.

שבת אחת, אחרי הסעודה, הבין שהרבנית רוצה לרדת לבקר את "הרב", ולא הסכימה לרדת לפני שתטוף את כל הכלים. אמר לה ר' אליה: את יכולה לרדת, הכלים לא יברחו... כשחזרה הכלים היו שטופים, בבוקר שאלה את העובדות

האם הן שטפו את הכלים, וכשהן ענו בשלילה, שאלה את ר' אליה. א"ל: מה, אני לא אכלתי? מה יש שאשטוף כמה כלים?

כל פעם עמדנו נפעמים מדרכו האצילית והמיוחדת, אם זה כשהלך לקידוש אצל אחד מבני ה"כפר", ולא רצה לאכול ולשתות שם. הוא החזיק את הכוס בצורה כאלו הוא שותה, וכיסה את הכלי שלא יראו שלא חסר ממנו... אך חס ושלום שהלה לא יפגע.

פעם, כשהרבנית היתה צריכה לנסוע, אמרה לבחור שהיום לא צריך להגיש לר' אליה אוכל מפני שהוא צם היום.

וכשר' אליה חזר מהתפילה, שאל את הבחור: מה עם ארוחת הבוקר? הבחור התבלבל ושאל: מה הרב רוצה לאכול...? ור' אליה עונה לחם, גבינה, חלב... ואח"כ ר' אליה החביא את זה, שהבחור לא יבחין שהוא צם.

מענין לציין שר' אליה היה צם בכל שובב"ם במשך כל השבוע, רק אוכל מעט בליה. פעם אחת נפל, והבחור שהלך עמו סיפר לרבנית, והיא אמרה לר' אליה שהוא כבר מדי זקן לצום כ"כ הרבה. ואכן מאז הוא היה צם רק עד חצות, אבל לבחור הוא אמר: זה לא היה כזה נורא, לא היית צריך לספר לרבנית...

כשהחלו לבנות את בנין הישיבה הרעש היה עצום, והרבנית שאלה אותו האם הרעש לא מפריע לו. א"ל ר' אליה: קיבלתי על עצמי לא להסתכל מחוץ לד' אמותי. לא שמעתי, לא שמתי לב לכלום.

מאיך, כשהיה פוגש בחור היה שואל אותו: האם כתבת מכתב להורים שלך, הרי הם דואגים לך כל כך... [וספרו בחורים רבים שזה היה באמת אחרי זמן רב שהם לא כתבו מכתב, ובאמת הגיע הזמן...]

וכך בשעות המאוחרות של הלילה היה עולה לביהמ"ד, ורואה בחור שהוגה

בתורה, שם ידו על כתפו כאב רחמן, ואומר: נראה לי שלמדת היום מספיק... מחר יש עוד יום.

וכך גם ביחס לזוגות הצעירים, בני הישיבה שהתחתנו ובאו לגור באיזור הישיבה. תמך והתעניין כאב אוהב ומסור. אחד מתלמידיו שמאוד השתוקק ללכת לחג השבועות לכותל (היה זה בתשכ"ז עם שחרורו של הכותל). אמר לו תיסע, ואשתך תאכל איתנו עם 2 הקטנים. ולאחר הקידוש, ר' אליה מרומ שנותיו (למעלה מתשיים) לקח את הגביע ונתן לאותו תינוק בעגלה... כמו סבאלה טוב.

וכן בסוף נעילה היה מאתר את אותם אברכים נמזרזם - לך תעשה הבדלה לאשתך... היא לא צריכה להמתין כ"כ.

הרבנית תמיד סיפרה שכשר' נח נפטר "הוא בא פעמיים לנחם אותי". איך שהוא כיבד אותה ואת הרב, והמשיג צ"ל

כאילו הוא הקטן והם הגדולים והנכבדים. מול עיניו עדין דמותו האצילית, נקי ומסודר. תמיד עומד על משמרתו בלימוד, בתפילה, ובכל עבודת ה'.

זכורני בער"ש אחד שבא לרדת למקווה בכפר, אמרו לו שהמקווה קר ואין למה לרדת, אך הוא הלך. וכשפגש אותו משהו בדרך ושוב חזר ואמר לו שהמקווה קר אמר לא נורא.

שאל את הר' אין לרב מגבת? הוציא ר' אליה את מטפחתו הצחורה ואמר לי בחיך, מה זה לא מספיק? ולא ויתר על טבילה לכבוד שבת.

פעם בחור שהיה צריך לנסוע לשבת, הפסיד את האוטובוס, ונאלץ להישאר בישיבה בשבת. ר' אליה הלך לחדרו וחזר עם כותונת, לבנים וגרבים נקיים, וא"ל בפשטות: קח, תלכש בגד נקי לכבוד שבת.

מול עינינו ראינו סולם מוצב ארצה למרות שראשו מגיע השמימה. ידענו שמולנו ניצב אדם גדול עד למאוד. אדם שזכה עוד בצעירותו לגילוי אליהו כידוע, ולמרות זאת איך ירד לפרטים הקטנים.

סיפרה ביתו, שפעם הוא ביקש ממנה שכשהיא באה מחו"ל שתקנה לו בושם... ולפליאתה הרבה מה אבא צריך בושם, א"ל: כשאני קם בבוקר והולך לתפילה, הרבנית נכנסת ומסדרת את החדר שלי, אני רוצה שיהיה לה ריח טוב...

וכבר סיפר אחד מתלמידיו הגדולים שבאו פעם לבקרו, ולאחר שלמדו אכלו מעט וקמו והלכו, ור' אליה קורא להם באו מהר חזרה, נבהלו ושובו א"ל מה, לא אכלתם? הרי משהו טרח והכין את האוכל, היכן ההכרת הטוב...

לאורו ניסע ונלך

>>> המשך מעמ' א'

אנו התרגלנו לכך כי רכסים היא עיר התורה בצפון הארץ, אך לא כך היו פני הדברים בתחילת חודש אייר תשט"ו כאשר הישיבה עברה לכאן מזכרון יעקב. בסה"כ התכוונו לעבור לכאן כשלהשנה מנייני בחורים. ובישוב עצמו כמעט ולא היו אנשים החרדים לדבר ה'. והנה התרחש דבר נורא ואיום, הגאון רבי נח שימנוביץ זצ"ל, כרע תחתיו בהתקף לב קשה, ונפטר לבית עולמו שעות מספר לאחר שהגיע

לבית החולים. השמועה הרעה והנוראה עשתה לה כנפיים ותלמידי הישיבה בעבר ובהווה התאספו המומים ודוויים להשתתף בלווית ראש הישיבה. רבי נח זצ"ל שהיה תלמידו המובהק של ר' ברוך בער מקמניץ היה מוכר ומוערך מאד בחוגי הלומדים ובאו המונים להלוותו. כולם היו בהלם גמור בדאגה מה יהיה על הישיבה שר' נח היה לה כאב ואם ודאג לצד הרוחני והגשמי שלה.

כאן התייצב מורנו ורבנו ר' אליה זצ"ל,

כקברניט על ספינה מטורפת בים, ובתושייתו הציל את הישיבה. היה נידון היכן לקבור את ראש הישיבה אם בכפר חסידים או שמו בירושלים, ולבסוף נפלה ההכרעה לקברו כאן בכפר חסידים. [הטעם להחלטה זאת היה החשש שאם יסעו כל בני הישיבה להלויה בירושלים יתפזרו הבחורים וחי' התבטל הישיבה הק'. אני יודע בודאות מי היה זה שדחף להחלטה זו, ואני משער שהיה זה ר' אליה זצ"ל. עכ"פ דבר ברור הוא שהחלטה זו הצילה את הישיבה ואת מקומו ועוד ועוד לרגל כל ההשלכות

המקומיות והאזוריות שנובעות מקיומה של הישיבה ברכסים]. ר' אליה הורה לכל הבחורים אשר הגיעו להלויה להשאר בכפר ולא לחזור למקומותיהם. כמו כן תמך ורומם את ראש הישיבה מורנו הרב אליהו אליעזר מיישקובסקי זצ"ל שדבר פטירת ר' נח זצ"ל נפל עליו כרעם ביום בהיר, ועודדו לקראת התפקיד החדש. במקביל תמך באלמנה השבורה הרבנית חנה ע"ה אשר קבלה על עצמה לדאוג לרוחת הבחורים.

אחי ורעי! מקומו הוא מקום קטן יחסית בהשוואה לשאר הרכוזים של בני התורה. אבל בנוי הוא על יסודות איתנים והנהגות של גדולי עולם שזכינו לאורם, במיוחד במה שנוגע למערכת של בין אדם לחבירו. יש דברים המאפיינים את בני מקומו כידוע, אמת פשוטות צניעות עזרה לזולת וכד' הבה נשמר את כל הדברים היפים והנכונים האלו ונזכה לכך שהקב"ה יאמר "ישראל אשר בך אתפאר".

וזכנו לקבל שבתות מתוך רוב שמחה

מוקד שבת ברכסים לשירותכם - מרפאת סביון רח' סביון 40

שעות פעילות: ליל שבת: 18:00-20:00 | יום שבת: 08:00-12:00 | טל. 04-664-1025

